

У С Т А В
НА ТРУДОВО-ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ НА ИНВАЛИДИ
ТПКИ ....., гр.(с.) .....

ГЛАВА ПЪРВА
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. /1/ ТПКИ.....ЕИК....., наричана по-долу „кооперация” има седалище гр. /с./..... ул. .... №.....община..... адрес на управление ..... **и е вписана в Търговския регистър към Агенцията по вписванията.**

/2/ Кооперацията е доброволно сдружение на физически лица с променлив капитал и променлив брой членове, която чрез взаимопомощ и сътрудничество и **лично участие** осъществява търговска дейност, **разрешена от законите за постигане на финансови резултати, осигуряващи** задоволяване на техни икономически, социални и културни интереси.

/3/ Основна цел на кооперацията е **да задоволява интересите на своите членове посредством организация и управление в съответствие с кооперативните принципи и ценности, приети от Международния кооперативен съюз /МКС/.**

/4/ Кооперацията е със статут на специализирано предприятие за хора с увреждания и е регистрирана в Агенцията за хора с увреждания.

* За целта най-малко 30 на сто от списъчния брой на персонала на кооперацията трябва да бъдат хора с трайни увреждания.

/5/ Кооперацията приоритетно създава условия за интеграция на хората с увреждания в специализирана работна среда чрез трудова заетост и социална рехабилитация.

/6/ ТПКИ ..... членува в Националния съюз на ТПК /НС на ТПК/ и в териториален съюз на ТПК /ОС на ТПК или РС на ТПК/ гр. .... като упражнява правата и изпълнява задълженията, произтичащи от уставите им. Кооперацията изпълнява решенията на органите на кооперативните съюзи, в които членува.

Чл. 2. /1/ Кооперацията е юридическо лице с предмет на дейност:

1. Производство и реализация на .....
2. Извършване на ..... услуги;
3. Внос, износ;
4. Друга дейност, която не е забранена от закона.

/2/ Кооперацията се представлява от председателя на кооперацията, а в негово отсъствие - от зам.-председател или упълномощен член на Управителния съвет.

/3/ Кооперацията има собствен печат и собствена производствено-търговска марка.

Чл. 3./1/ Кооперацията извършва своята дейност при спазване на настоящия устав, Закона за кооперациите, българското и приложимото европейско законодателство, както и решенията на кооперативния съюз, в който членува.

/2/ Кооперацията осъществява дейността си и в съответствие с действащото специализирано законодателство - Закона за интеграция на хората с увреждания, Наредбата за трудоустрояване и другите подзаконови нормативни актове, които регламентират трудовата заетост на хората с увреждания и тяхната интеграция в работна среда.

Чл. 4. За извършване на определени дейности кооперацията може да образува кооперативни предприятия като еднолични дружества с ограничена отговорност или еднолични акционерни дружества, както и да създава свои клонове в и извън седалището и адреса на управление на кооперацията.

Чл. 5. /1/ Кооперацията в съдружие с други кооперации може да образува кооперативни съюзи и междукооперативни предприятия, както и да участва като съдружник в търговски дружества с ограничена отговорност и акционерни дружества. Тя не може да участва като неограничено отговорен съдружник в събирателни или командитни дружества.

/2/ Кооперацията може да участва в европейско кооперативно дружество, учредено по реда и условията на регламентите на ЕС (ЕО № 1435/2003) със седалище в България или друга държава-членка на Европейския съюз.

ГЛАВА ВТОРА

ЧЛЕНСТВО, ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ. ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ.

РАЗДЕЛ I

ЧЛЕНСТВО, ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Чл. 6 /1/ Кооперацията се състои от най-малко 7 член-кооператори и е открита за членуване на физически лица, които са навършили 16 години, не са поставени под пълно запрещение и са съгласни с устава ѝ. Ненавършилите пълнолетие лица и поставените под ограничено запрещение могат да членуват в кооперацията с предварително писмено съгласие на родител или попечител.

/2/ За членове могат да бъдат приемани и лица, ангажирани в регионални или национални кооперативни и други обществено-икономически структури, които са в състояние да допринасят за постигане целите на кооперацията.

Чл. 7. /1/ Приемането на членове на кооперацията става с решение на Управителния съвет въз основа на писмено заявление, с което кандидатът

заявява, че **той познава кооперативните принципи и ценности и устава на кооперацията и ги приема. Заявлението** се разглежда на първото заседание на Управителния съвет след неговото постъпване. По изключение то може да се разгледа и на второто му заседание, ако първото се е състояло, преди да са изтекли 14 дни от постъпването на **заявлението**.

/2/ Решението на Управителния съвет за приемане на член-кооператор подлежи на утвърждаване от Общото събрание и се разглежда на следващото му заседание, като т.1 от дневния ред. Кандидатът за член няма право да гласува. При неутвърждаване на решението членството се прекратява от деня на решението на Общото събрание, а лицето може да продължи да работи като наемен работник със съгласието на Управителния съвет. Нова молба за членство може да се подаде не по-рано от шест месеца, от датата на получаване на уведомлението, съответно от датата на провеждане на Общото събрание.

/3/ Отмяна на отказа на Управителния съвет за приемане на нов член може да се иска от Общото събрание в 14-дневен срок от получаване на писменото уведомление. Ако отказът бъде отменен, кандидатът се смята за приет от деня на решението на Общото събрание.

/4/ Членството на кооператора възниква от датата на приемането му от Управителния съвет, а трудовото правоотношение - от датата на постъпване на работа, съгласно подписано двустранно трудово споразумение.

Чл. 8. Приетите членове се вписват в книгата на кооператорите, която съдържа: трите имена, данните от личната карта и адреса на член-кооператора, датите на възникване и прекратяване на членството му, основанията за прекратяване, както и вида и размера на вноските и датата на тяхното изплащане.

Управителният съвет определя лице от състава на кооперацията, което да води и съхранява книгата на кооператорите. При неизпълнение на задълженията си то отговаря дисциплинарно, а при неточно отразяване на данните в книгата – носи отговорност по Наказателния кодекс за съставяне на документ с неверно съдържание.

Чл. 9. Членът на кооперацията има право:

1. да участва и се ползва от нейната дейност;
2. да получава работа съобразно своята квалификация, възраст и потребностите на кооперацията;
3. да участва и гласува в Общото събрание лично или чрез упълномощен друг член кооператор;
4. да бъде избран в нейните органи и в органите на кооперативните съюзи;
5. да иска и получава информация от нейните органи за изпълнение на приети решения, и да иска и сведения по въпроси, които засягат интересите му, както и интересите на кооперацията;
6. да иска отмяна на незаконните, противоуставните и неправилните решения и действия на нейните органи;

7. на достъп за справки до книгата за регистрация на кооператорите;

8. да получава дивиденди;

9. да получи дяловата си вноска, допълнителни и целеви вноски, ако е направил такива, по реда на чл.14 от Закона за кооперациите;

10. на социално и здравно осигуряване съгласно законодателството и настоящия устав;

11. да получи ликвидационен дял от актива на кооперацията при нейното прекратяване чрез ликвидация, определен в съответствие с разпоредбите на ЗК и настоящия устав.

/2/ Хората с трайни увреждания и трудоустроените лица имат право да ползват базите за рехабилитация, здравно обслужване, социални придобивки и други права, съгласно ЗИХУ, КТ и останалите специални нормативни актове.

Чл. 10. /1/ Членът на кооперацията е длъжен:

1. да заплати встъпителна, дялова и други вноски съгласно устава;

2. да спазва устава и изпълнява решенията на органите на кооперацията;

3. да участва в работата на Общото събрание лично или чрез пълномощници;

4. да опазва имуществото на кооперацията;

4а. да работи активно и да съдейства с лично участие за осъществяване дейността и постигане целите на кооперацията;

5. да няма собствена или на съпруга (та) си фирма, както и да не участва в други фирми и дружества, чийто предмет на дейност има същата или сродна на кооперацията дейност, без разрешение от Управителния съвет;

6. да не разпространява решения и сведения, свързани с дейността на кооперацията, чието узнаване, използване или разпространяване може да увреди интересите ѝ;

7. да познава и спазва Закона за кооперациите, устава и правилниците на кооперацията, приети от Управителния съвет и Общото събрание.

8. писмено да уведоми кооперацията при промяна на неговия адрес.

/2/ Ненавършилите пълнолетие членове на кооперацията правят определените в устава вноски със съгласието на родителя или настойника.

Чл. 11. /1/ Членството в кооперацията се прекратява:

1. с писмено едномесечно предизвестие **от член-кооператора** до Управителния съвет;

2. при изключване **на член-кооператора** по решение на Общото събрание;

3. със смъртта на **член-кооператора**;

4. при неутвърждаване решението на Управителния съвет за приемане на лицето за член **на кооперацията** от Общото събрание;

5. при заличаване на кооперацията, освен в случаите на преустройство;

6. при прекратяване на трудовото правоотношение на член-кооператора (без членовете на УС и КС)

7. при преустановяване на личното му участие и принос в дейността на кооперацията;

8. при невнасяне на дължимите встъпителни, дялови и други вноски в определените от Общото събрание срокове;

9. при две и повече последователни отсъствия на Общото събрание без уважителни причини;

/2/ Членството си могат да запазят прекратилите трудовото си правоотношение поради изслужено време и възраст, болест, заемане на ръководна изборна длъжност и други уважителни причини лица в кооперацията, които са нейни учредители или продължават с труда си и с организационната и общественоеикономическата си ангажираност да допринасят за дейността на кооперацията.

*Забележка: Основанията по чл. 11, ал.1 т.т. 6, 7, 8 и 9 за прекратяване на членство и ал.2 не са задължителни и се приемат от Общото събрание по преценка.

РАЗДЕЛ II ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ

Чл. 12. /1/ Трудовите правоотношения между кооперацията и членовете ѝ се уреждат в писмена форма с двустранно трудово споразумение, което се сключва въз основа на утвърдените от Управителния съвет щатно разписание, производствен щат и приетите за кооперацията ред и условия, и се подписва от председателя и члена на кооперацията.

/2/ Трудовото правоотношение между страните възниква от датата на постъпването на кооператора на работа, но не по-късно от седем дни от подписването на споразумението, освен ако в него е уговорено друго.

/3/ Мястото на кооператор, постъпил временно на щатна изборна длъжност в кооперацията може да се заема само със срочно трудово споразумение до завръщането на титуляра.

/4/ За длъжностите по щатното разписание и производствения щат председателят утвърждава длъжностни характеристики.

Чл. 13. /1/ По решение на Управителния съвет в кооперацията могат да се назначават и нечлен-кооператори (наемни работници и служители) по трудов договор.

Вариант: Общият брой на нечлен-кооператорите не може да превишава ...% от броя на кооператорите.

/2/ За наемните работници и служители в кооперацията се прилагат разпоредбите на Кодекса на труда.

Чл. 14. /1/ По решение на Управителния съвет някои от длъжностите могат да се заемат въз основа на конкурс, който се обявява чрез местния печат или по друг подходящ начин.

/2/ Назначената от УС комисия, въз основа на представените документи или чрез събеседване, оценява професионалните и деловите качества на кандидатите и обявява резултата. Спечелилият конкурса се приема на работа с трудово споразумение, ако е член на кооперацията или с трудов договор, ако не е член.

Чл. 15. /1/ В кооперацията член-кооператорите не изграждат синдикални организации и не се сключва колективен трудов договор.

/2/ Контролът по спазване на трудовото, здравното и социално законодателство в кооперацията се осъществява от комисия по социалната дейност, която се избира от Общото събрание и се отчита пред него.

Чл. 16. Осигуряването (социално, здравно и друго) се осъществява съгласно Кодекса за социално осигуряване и действащото законодателство.

Чл. 17. /1/ Трудовото споразумение не може да се променя едностранно, освен в случаите и по ред, предвиден в този устав. Изменение може да се прави с писмено съгласие между страните.

/2/ Не е изменение на трудовото споразумение, когато кооператорът е преместен на друго подходящо работно място в същата кооперация, без да се променя съществено характера на работата и заплащането.

/3/ Работната заплата на членовете на кооперацията не се гарантира и престоите не се заплащат.

/4/ При производствена необходимост, както и при престой, председателят на кооперацията може да възлага на кооператора, без неговото съгласие, да извършва временно друга работа в същото населено място за срок до 30 дни. За възлагане на друга работа за повече от 30 дни да се иска съгласието на кооператора и на **КСД**. В случай на престой възлагането на друга работа е докато той продължава.

/5/ При намаляване обема на работа или спиране на работата поради престой, УС може да вземе решение за ползване на неплатен отпуск от член-кооператори, за определен срок, без молби и съгласие от тяхна страна.

Чл. 18. Когато нуждите на кооперацията налагат, председателят може да командирова кооператора за изпълнение на трудовите задължения извън мястото на постоянната му работа, но не за повече от 30 календарни дни без прекъсване. Този срок може да бъде удължен само с писмено съгласие на кооператора.

Чл. 19. Трудовото правоотношение с кооператора не се прекратява при сливане, вливане, разделяне или отделяне на кооперацията. Трудовите правоотношения продължават в кооперацията, с която се е извършило сливането или вливането и в новообразуваните кооперации при разделянето или отделянето.

Чл. 20. При изпълнение на работата по трудово правоотношение, работникът и служителят е длъжен:

1. Да изпълнява трудовите си задължения точно и добросъвестно, да се явява навреме и в състояние да изпълнява възложените му задачи от началото до края на работното време, както и да не употребява алкохол или други упойващи вещества по време на работа.

2. Да осигурява изискуемото се количество и качество, като спазва техническите и технологичните правила, както и правилата за здравословни и безопасни условия на труд.

3. Да изпълнява нарежданията на прекия си ръководител и на председателя, които не противоречат на закона и устава, както и да пази доброто име на кооперацията, да не злоупотребява с доверието ѝ и да не разпространява поверителни за нея сведения.

4. Да пази грижливо повереното му кооперативно имущество, да пести суровините, материалите, енергията, паричните и други средства, да спазва правилата за трудовия ред, да не пречи на другите работници и служители да изпълняват трудовите си задължения.

5. Да изпълнява и всички други задължения, които произтичат от нормативни актове, от трудовото правоотношение, от характера на работата и от длъжностната характеристика.

Чл. 21. /1/ За нарушения на трудовата дисциплина се считат:

1. закъснения, преждевременно напускане на работа, неуплътняване на работното време или неявяване на работа;

2. явяване на работа в състояние, което не му позволява да изпълнява възложените му задачи;

3. неизпълнение на възложената работа, неспазване на техническите и технологичните правила;

4. произвеждане на некачествена продукция или извършване на некачествени услуги;

5. неспазване на правилата за безопасни и здравословни условия на труда;

6. неизпълнение на задълженията за поддържане и повишаване на професионалната квалификация съобразно изискванията на изпълняваната работа;

7. увреждане на кооперативното имущество и разпиляване на материали, суровини, енергия и други средства;

8. злоупотреба с доверието и уронване на доброто име на кооперацията, както и разпространяване на решения и данни, свързани със стопанската и социалната ѝ дейност, чието узнаване, използване или разпространение може да създадат опасност от увреждане интересите на кооперацията;

9. напускане на работа, без да е отправено дължимото предизвестие или преди изтичане на даденото му от кооперацията предизвестие;

10. вписване като едноличен търговец или съдружник в търговски дружества, чийто предмет на дейност е сходен или конкурентен с предмета на дейност на кооперацията, без писмено съгласие на УС;

11. извършване на стопанска дейност за своя или чужда сметка в пределите на предмета на дейност на кооперацията без писменото съгласие на Управителния съвет;

12. неизпълнение на други трудови задължения, предвидени в Устава, правилника за организация на работната заплата и условията на труд, решенията на органите на кооперацията, длъжностната характеристика и двустранното трудово правоотношение.

Чл. 22. /1/ Кооперацията е длъжна да осигури:

1. Нормални условия за изпълнение на работата;
2. Работно място, безопасни и здравословни условия на труд в съответствие с действащото законодателство;
3. Запознаване с длъжностната характеристика, с правилата по безопасни и здравословни условия на труд и правилника за организация на работната заплата и условията на труд;
4. Заплащане на заработеното трудово възнаграждение.

/2/ Кооперацията осигурява работещите за всички осигурителни социални рискове, съгласно реда и условията на специалните нормативни актове.

Чл. 23. Трудовото правоотношение между кооператора и кооперацията се прекратява:

1. по взаимно съгласие;
2. с предизвестие на една от страните;
3. без предизвестие;
4. със смъртта на кооператора.

Чл. 24. Трудовото споразумение се прекратява без предизвестие от която и да е от страните:

1. По взаимно съгласие, изразено писмено. Страната, към която е отправено предложението, следва в 7-дневен срок да уведоми другата за становището си, а ако не направи това, счита се, че предложението не е прието;

2. Когато уволнението на член-кооператора бъде признато за незаконно или той бъде възстановен на предишната му работа от съда и същият не се яви да я заеме в двуседмичен срок;

3. С изтичане на уговорения срок или с извършване на определената работа, както и при завръщане на титуляра;

4. С постъпване на работа от спечелилия конкурс, ако длъжността е конкурсна съгласно длъжностното разписание;

5. При невъзможност на кооператора да изпълнява възложената му работа, поради болест, довела до трайна неработоспособност (инвалидност) или по здравни противопоказания въз основа на заключение на ТЕЛК. В този случай прекратяването не се допуска, ако в кооперацията има друга подходяща работа и кооператорът е съгласен да я заеме;

6. Със смъртта на кооператора.

Чл. 25. /1/ Кооператорът може да прекрати трудовото си правоотношение, като отправи писмено предизвестие до **Председателя**. Срокът на предизвестие е

30 дни, освен ако в споразумението е уговорен по-дълъг срок, но не повече от 2 месеца.

/2/ За кооператори, заемащи материално-отчетнически длъжности, срокът на предизвестие може да се удължи до 2 месеца.

/3/ Срокът на предизвестие започва да тече от следващия ден от вписването му в деловодството на кооперацията. Предизвестие може да се оттегли, ако кооператорът съобщи за това преди или едновременно с получаването му. То може да се оттегли и до изтичането на срока му със съгласието на председателя.

Чл. 26. Кооператорът може да прекрати трудовото си споразумение писмено, без предизвестие, когато:

1. Не може да изпълнява възложената му работа поради заболяване;
2. Кооперацията промени едностранно характера на работата му и той не може да я изпълнява;
3. Премине на платена изборна или научна работа въз основа на конкурс; продължава образованието си на редовно обучение;

Чл.27. /1/ Председателят може да прекрати трудовото правоотношение с кооператор, като му отправи 30-дневно или уговореното в трудовото споразумение писмено предизвестие в случаите:

1. При ликвидация на кооперацията, както и при закриване на част от нея или при съкращение на щата;
2. При намаляване обема на работата и при спиране на работата за повече от 30 дни;
3. При липса на качества на кооператора за ефективно изпълнение на работата или на необходимото образование и професионална квалификация за заеманата длъжност, както и при промяна на изискванията за заемане на длъжността;
4. При отказ да последва кооперацията или цеха, когато се премества в друго населено място;
5. За освобождаване на длъжност поради завръщане на кооператор, който е освободен от изборна длъжност;
6. При обективна невъзможност за изпълнението на задълженията по длъжностната характеристика.

7. Когато трудовото правоотношение е възникнало, след като член-кооператорът е придобил и упражнил правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст.

/2/ Трудовото правоотношение, произтичащо от допълнителен труд се прекратява с писмено предизвестие от 15 дни.

Чл. 28. Председателят може да прекрати трудовото споразумение без предизвестие, когато кооператорът:

1. бъде задържан за изпълнение на присъда или по административен ред бъде лишен от право да упражнява професия или да заема длъжността, на която е назначен;

2. когато откаже да заеме предлаганата му подходяща работа при трудоустрояване;

3. бъде вписан като едноличен търговец или участва в търговски дружества (събирателни, командитни и с ограничена отговорност), чийто предмет на дейност е сходен или конкурентен с предмета на дейност на кооперацията, или извършва стопанска дейност за своя или чужда сметка в пределите на предмета на дейност на кооперацията без писмено съгласие на Управителния съвет;

4. наруши грубо закона, устава, правилата за работната заплата и правилата за безопасни и здравословни условия на труд, както и решенията на органите на кооперацията;

/2/ В случаите на алинея 1, председателят на кооперацията по своя преценка внася в Управителния съвет предложение за изключване на кооператора. Управителният съвет взема решение по него, след което внася въпроса за решаване от Общото събрание.

Чл. 29. /1/ Трудовото правоотношение с председателя на кооперацията се прекратява с изтичане на мандата и провеждане нов избор за председател. Ако изборът не е произведен, трудовото му правоотношение продължава до деня на избор на нов председател.

/2/ Длъжността на член-кооператор, избран за председател се запазва за времето на неговия мандат. След освобождаването му от председател, той заема предишната длъжност или друга свободна длъжност, отговаряща на образованието или квалификацията му при изявено от него желание.

Чл. 30. Председателят може да освободи само със съгласие на КСД за всеки отделен случай:

1. Кооператорка, която е бременна, майка на дете до 3 годишна възраст;
2. Трудоустроен кооператор или боледуващ от болест, определена в наредба на министъра на здравеопазването, както и кооператор, който е започнал ползването на разрешения му отпуск.

Чл. 31. /1/ Размерът на възнаграждението за положен труд на член-кооператорите изцяло се заработва и е в зависимост от получените от кооперацията доходи. За произведена некачествена продукция по вина на кооператора, трудово възнаграждение не се изплаща.

/2/ Престоите в кооперацията не се заплащат. По изключение Общото събрание може да предвиди ред и условия за заплащане на определени престои.

/3/ Организацията на труда, работното време, почивките, отпуските, възнагражденията за положен труд, начинът на изчисляване размера на допълнителните обезщетения и другите доплащания се уреждат с Правилника за

организация на работната заплата и условията на труд, приети от Управителния съвет, съгласувано с КСД.

/4/ Кооператорът придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, има право на обезщетение от кооперацията в размер на brutното му трудово възнаграждение за срок от 2 месеца, а когато кооператорът е работил през последните 10 години само в кооперацията – обезщетението е в размер на brutното му трудово възнаграждение за срок от шест месеца.

/5/ Правото на обезщетения по ал.4 е еднократно и се изплаща след прекратяване на трудовото правоотношение, за пенсиониране независимо от основанието за прекратяването.

РАЗДЕЛ III ПООЩРЕНИЯ И НАКАЗАНИЯ

Чл. 32. За личен принос за развитие на кооперацията членовете и наемните работници могат да бъдат поощрявани с награди и отличия на кооперацията и кооперативните съюзи.

Чл.33. /1/ За нарушения на трудовата дисциплина могат да се налагат следните дисциплинарни наказания:

1. Забележка;
2. Предупреждение за уволнение;
3. Дисциплинарно уволнение.

/2/ Председателят издава заповед за дисциплинарно наказание на работниците и служителите, които не са членове на кооперацията, при спазване изискванията на Кодекса на труда и Правилника за организация на работната заплата.

/3/ За дисциплинарни наказания на членове на кооперацията, председателят издава заповед след вземане на писмено обяснение от нарушителя при спазване на този устав и Правилника за организация на работната заплата.

- За наказанието “предупреждение за уволнение” председателят изисква писмено становище от КСД. При различие в становищата на председателя и КСД, въпросът се внася за решаване от УС.

- За наказанието “дисциплинарно уволнение” се иска писмено становище от КСД и решение на УС.

/4/ Дисциплинарното наказание не изключва заплащането на обезщетение за вреди, причинени на кооперацията или плащането на глоби.

Чл.34. /1/ За неизпълнение на членствени задължения по този устав членовете на кооперацията се наказват с:

1. бележка;
2. предупреждение за изключване;
3. изключване.

/2/ Наказанията “бележка” и “предупреждение за изключване” се налагат от Управителния съвет, а наказанието “изключване” - от Общото събрание.

/3/ Наказанията “бележка” и “предупреждение за изключване” се налагат не по-късно от три месеца от откриване на нарушението и не по-късно от една година от извършването му. Наказанието “изключване” се налага на първото Общо събрание след откриване на нарушението, но не по-късно от 1 година от извършването му. Общото събрание разглежда като т.1 от дневния ред, решението на Управителния съвет за изключване на член кооператор. Предложеният за изключване може да даде писмени или устни обяснения пред Общото събрание. Той не гласува при вземане на решението за неговото изключване.

/4/ До свикване на Общо събрание, Управителният съвет на кооперацията може да отстрани неин член, предложен за изключване.

/5/ Наказанията се налагат, след като се прецени вида на нарушението и вината на кооператора, както и произлезлите от нарушението вредни за кооперацията последици.

/6/ Членът на кооперацията, допуснал нарушение и предложен за наказание, се поканва писмено да присъства при вземане на решението или да представи писмено обяснение по случая. Непредставяне на писмено обяснение от кооператор, или неявяването му на заседанието пред органите на кооперацията, след като е бил поканен да присъствува, не е пречка за налагане на наказанието.

/7/ За нарушения на вътрешно-нормативната уредба на кооперацията на виновното лице се налагат и други санкции. Условието, критериите реда, начина и размера на санкциите се определят от УС на кооперацията.

ГЛАВА ТРЕТА ОРГАНИ НА КООПЕРАЦИЯТА

Чл. 35./1/ Органи на кооперацията са: Общо събрание, Управителен съвет, Председател на кооперацията и Контролен съвет.

/2/ Помощен орган на кооперацията е Комисията за социална дейност.

/3/ Председателят и членовете на управителния и контролния съвет дават гаранция за своята дейност като такива в размер на тримесечното им брутно възнаграждение за заеманата длъжност.

РАЗДЕЛ I ОБЩО СЪБРАНИЕ

Чл. 36. /1/ Общото събрание се състои от всички членове на кооперацията. Когато в нея членуват повече от 200 души Общото събрание може да бъде заместено от събрание на пълномощниците, избрани с явно гласуване по цехове, отдели и др. по норма на представителство, определена както следва: по 1 пълномощник на ..... член-кооператора. В този случай броят им не може да бъде

по-малък от 70. Събранието на пълномощниците има всички права на Общото събрание.

Пълномощниците упражняват своя мандат до деня на избирането на пълномощници за следващото редовно събрание на кооперацията.

/2/ Общото събрание:

1. Приема, изменя и допълва устава;
2. Определя броя на членовете и подгласниците на Управителния съвет и на Контролния съвет и ги избира и освобождава с тайно гласуване;
3. Избира и освобождава председателя на кооперацията с явно гласуване;
4. Избира пълномощници за Общото събрание на кооперативния съюз, в който членува кооперацията;
5. Определя регистриран одитор, когато годишния финансов отчет на кооперацията подлежи на независим финансов одит при условията на Закона за счетоводството.
6. Дава съгласие за сключване на договор с прокуристи;
7. Одобрява отчета на Управителния съвет за годишната дейност, приема годишния финансов отчет на кооперацията, одиторския доклад и разпределението на печалбата след изслушване на заключението на Контролния съвет;
8. Одобрява отчета на Контролния съвет и определя средствата за дейността му;
9. Одобрява основни насоки за развитие на дейностите на кооперацията;
10. Взема решение за членуване и за прекратяване на членството в кооперативни съюзи и междукооперативни предприятия, търговски дружества и други сдружения;
11. Вземане на решение за създаване на кооперативни предприятия като ЕООД и ЕАД;
12. Взема решение за придобиване и разпореждане с недвижими имоти на кооперацията и с вещни права върху тях;
13. Опрощава парични вземания към кооперацията, отсрочва или разсрочва изпълнението им;
14. Утвърждава решенията на Управителния съвет за приемане на нови членове;
15. Изключва членове;
16. Взема решение за събиране на допълнителни и целеви парични вноски от членовете;
17. Отменя решения и действия на другите органи на кооперацията, които противоречат на закона или устава или са неправилни;
18. Взема решения с тайно гласуване по резултатите от финансовите ревизии на кооперацията, както и за търсене на отговорност от виновните лица;
19. Взема решение за преустройство и прекратяване на кооперацията и за обявяването ѝ в ликвидация;

20. Решава въпроси за закриване на отделни дейности или звена, както и за съкращение на щата, надвишаващо 20% от броя на работещите кооператори;

21. Избира комисия по социалната дейност, която изпълнява и функциите на комитет /група/ по условията на труд;

22. Освобождава от отговорност председателя на кооперацията и членовете на Управителния и контролния съвет.

/3/ Общото събрание обсъжда и взема решения по всички въпроси, свързани с кооперацията и нейната дейност и когато законът или уставът не предвиждат това изрично.

Чл. 37./1/ Общото събрание се свиква от Управителния съвет с писмена покана, отправена до всеки член/пълномощник/ индивидуално срещу подпис или чрез списък, съдържащ поканата, подписан от всеки един от тях **или с писмо-покана с обратна разписка. В случай, че член-кооператорът не живее на адреса, посочен в книгата на кооператора и кооперацията не е уведомена от него за новия му адрес, счита се, че член-кооператора е уведомен за Общото събрание.** Поканата се довежда до знанието на членовете /пълномощниците/ най-малко 14 дни преди деня на провеждането му. В нея се вписват въпросите, които ще бъдат разглеждани, както и деня, часа и мястото, където ще се проведе събранието. То не може да взема решения по въпроси, невписани в поканата, освен за свикване на друго Общо събрание.

/2/ Общото събрание може да взема решения по въпроси невписани в поканата, ако в него участват всички членове (пълномощници) и те са съгласни с това. Такива въпроси се включват в дневния ред в началото на заседанието.

/3/ Общото събрание се свиква:

1. Редовно - веднъж в годината до края на месец април, на което се отчита дейността на кооперацията за предходната година;

2. Извънредно - по решение на Управителния съвет, както и по искане на Контролния съвет, на 1/3 от членовете на кооперацията или пълномощниците, на председателя на кооперацията или на Управителния съвет на териториалния или националния съюз, в който членува кооперацията, отправено до Управителния съвет, в 14 дневен срок от постъпване на искането.

/4/ Ако Управителният съвет на кооперацията не свика Общо събрание до един месец от постъпване на искането, то се свиква от Контролния съвет, от 1/3 от членовете на кооперацията, от председателя на кооперацията, от Управителния съвет на териториалния или националния съюз, в които членува кооперацията.

/5/ Управителният съвет е длъжен да осигури достъп на всички членове на Общото събрание до подлежащите на обсъждане материали.

/6/ В Общото събрание могат да участват представители на кооперативните съюзи, в които членува кооперацията, с право на съвещателен глас.

Чл. 38. /1/ Общото събрание е законно и може да взема решения, ако присъстват повече от половината членове, а за изменение и допълнение на устава,

за преустройство и ликвидация на кооперацията, за избор на председател и на членове на управителния и контролния съвет и за придобиване и разпореждане с недвижими имоти и с вещни права върху тях - ако присъстват повече от 2/3 от членовете/пълномощниците/.

/2/ Ако не се явят необходимият брой членове/пълномощници/, събранието се провежда 1 час по-късно, независимо от броя на присъстващите.

Чл. 39. /1/ Решенията на Общото събрание се вземат с обикновено мнозинство (повече от половината на присъстващите членове или пълномощници).

/2/ Решенията по чл.36 ал.2, т. 1, 12, 13, 16 и 19 (приемане, изменение и допълнение на устава, вземане решение за придобиване и разпореждане с недвижими имоти на кооперацията и с вещни права върху тях, опрощаване на парични задължения към кооперацията и отсрочване или разсрочване изпълнението им, вземане решение за събиране на допълнителни и целеви парични вноски от членовете, вземане решение за преустройство и прекратяване на кооперацията и за обявяването ѝ в ликвидация) се вземат с мнозинство от 2/3 от присъстващите членове /пълномощници/ на кооперацията по чл. 38.

/3/ Гласуването на Общото събрание е явно. Тайно е гласуването при вземане на решения по чл.36, т.2 и т.18 , (избор и освобождаване на членовете и подгласниците на Управителния съвет и на Контролния съвет и вземане на решения по резултатите от финансовите ревизии на кооперацията и търсене на отговорност от виновните лица).

Чл. 40. /1/. Независимо от размера на дяловете вноски всеки член има право на един глас и го упражнява лично.

/2/ Един член на кооперацията може да представлява до трима членове на кооперацията в Общото събрание въз основа на писмено пълномощно.

Чл. 41. За провеждане на Общо събрание се избират председател и протоколчик. Протоколите от събранията се подписват от председателя и протоколчика на събранието и се съхраняват в отделна книга. Председателят на кооперацията отговаря за редовното водене на протоколната книга. Взетите решения задължително се вписват в протоколната книга и се прочитат в края на заседанието на Общото събрание.

РАЗДЕЛ II

УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ

Чл. 42. /1/ Броят на членовете и подгласниците на Управителния съвет на кооперацията се определя от Общото събрание, като броя на подгласниците е до 1/3 от членовете на Управителния съвет. Те се избират с тайно гласуване и обикновено мнозинство за срок от 4 години измежду членовете на кооперацията. Един член-кооператор може да бъде избран за член на Управителния съвет най-много за ..... мандата.

/2/ За председател, членове и подгласници на Управителния съвет не могат да бъдат избирани лица, които:

1. са под 18 години и поставените под запрещение;
2. се намират с председателя, член на Управителния съвет или на Контролния съвет в брак, в родство по права линия или са братя или сестри;
3. са лишени от право да заемат ръководна, отчетническа или материално-отговорна длъжност;
4. са били освободени от състава на Управителния съвет, поради системно неизпълнение на функциите си;
5. са в производство за обявяване в несъстоятелност или са невъзстановени в правата си обявени в несъстоятелност длъжници, еднолични търговци или съдружници в събирателни дружества;
6. са осъждани за умишлени престъпления от общ характер и не са реабилитирани.

/3/ При напускане или смърт на членове на Управителния съвет, съставът му се попълва от състава на избраните подгласници при спазване изискванията на ал. /2/. Новите членове упражняват остатъка от мандата на Управителния съвет.

/4/ При изчерпване на възможностите за попълване на УС от избраните подгласници и състава му остане под 1/2 от предварително утвърдената му численост, Контролният съвет незабавно свиква извънредно Общо събрание за попълване на УС.

Чл. 43./1/ Управителният съвет:

1. Изпълнява решенията на Общото събрание;
2. Направлява дейността на кооперацията;
3. Отчита дейността си пред Общото събрание;
4. Приема структурата и щата на кооперацията;
5. Образува помощни органи - съвети, комисии и координира дейността им;

5а. Определя състава на Комисията по рехабилитация.

6. Приема вътрешни правилници за работата на кооперацията, включително и на помощните органи - съвети, комисии и др.;
7. По предложение на председателя може да избира зам.-председатели измежду членовете на кооперацията, както и да дава съгласие за назначаване на изпълнителен директор или други длъжностни лица, които може и да не са членове на кооперацията;
8. Определя размера на трудовото възнаграждение, отпуските и др. на председателя, на зам.-председателите, изпълнителния директор и на главния счетоводител;
9. Приема правилник за организацията на работната заплата и условията на труд;
10. Взема решения за сключване на следните видове договори и сделки от кооперацията: договор за заем с трети лица и даване на обезпечения в полза на трети лица; съдебна или извънсъдебна спогодба, с която се признават задължения или се опрощава дълг; разпоредителни сделки с дълготрайни активи, с изключение

на тези за придобиване и разпореждане с недвижими имоти и вещни права върху тях по чл.15,ал.4,т.10 от ЗК; договор за наем на недвижими имоти с балансова стойност,която надхвърля 5 на сто от общата балансова стойност на дълготрайните активи към 31 декември на предходната година; договори за кредит, за съвместна дейност,за поемане на менителни задължения, за учредяване залог на дълготрайни активи на кооперацията.

11. Може да спира изпълнението на решения или да отменя действия на председателя на кооперацията. В този случай Управителният съвет в срок до 1 месец свиква Общо събрание;

12. Изпълнява и други функции по решение на Общото събрание. /2/ Управителният съвет може да образува свои органи комисии,съвети и други ,които да подпомагат неговата дейност.

Чл. 44 /1/ Управителният съвет се свиква на заседание от председателя на кооперацията, най-малко веднъж в месеца, а при негово отсъствие - от друг член на УС, предварително упълномощен. Председателят е длъжен да го свика и по искане на 1/3 от членовете му в 7-дневен срок. Ако той не стори това, Управителният съвет се свиква от Контролния съвет.

/2/ Покана за участие в заседанието на УС с право на съвещателен глас се отправя и до председателя на Контролния съвет и до председателя на КСД.

/3/ Заседанието на Управителния съвет е законно, ако присъстват най-малко 2/3 от членовете му. Мястото, датата, часът и дневният ред на заседанието се обявяват предварително на видно място. На заседанието може да присъства всеки член на кооперацията, който има отношение към разглежданите въпроси, без право на глас. Решенията на Управителния съвет се вземат с явно гласуване и с обикновено мнозинство на членовете му.

/4/ Протоколите от заседанията се подписват от всички присъстващи членове и се съхраняват в протоколна книга. Член на Управителния съвет, който не е съгласен с решенията, вписва особеното си мнение в протокола.

/5/ При съдебни спорове между кооперацията и член на Управителния съвет, кооперацията се представлява от председателя, а когато спорът е между кооперацията и нейния председател, кооперацията се представлява от избрани от общото ѝ събрание едно или няколко лица.

Чл. 45. /1/Членовете на Управителния съвет отговарят солидарно, ако виновно са причинили вреди на кооперацията.

/2/ Членовете на Управителния съвет,които не изпълняват задълженията си,могат предсрочно да бъдат освободени от общото събрание по предложение на председателя,на управителния или на контролния съвет или на една десета от кооператорите.

РАЗДЕЛ III ПРЕДСЕДАТЕЛ

Чл. 46. /1/ Председателят на кооперацията се избира измежду членовете на кооперацията за срок от 4 години с явно гласуване и обикновено мнозинство.

/2/ Кандидатът за председател следва да има висше или средно образование.

/3/ Когато при приемане на решение за избор на председател никой от кандидатите не е получил необходимото мнозинство, се провежда нов избор между двамата кандидати, получили най-много гласове. При новия избор кандидатът, получил по-голям брой , се смята за председател.

/4/. Председателят на кооперацията е и председател на Управителния съвет. Той свиква, ръководи заседанията му и участва в неговата работа с равен глас.

/5/ Новоизбран председател следва да премине курс на обучение по кооперативно управление.

/6/ Председателят на кооперацията:

- 1.представява кооперацията;
2. организира изпълнението на решенията на Общото събрание, на Управителния съвет и на органите на кооперативния съюз, в който членува;
3. ръководи текущата дейност на кооперацията;
4. сключва, изменя и прекратява трудовите договори с работниците и служителите – нечленове на кооперацията, определя трудовите им възнаграждения и отпуските, награждава ги и ги наказва при нарушение на трудовата дисциплина в съответствие с разпоредбите на Кодекса на труда и Правилника за организация на работната заплата и условията на труд;
5. сключва, изменя и прекратява трудовите споразумения с членовете на кооперацията, определя трудовите им възнаграждения и отпуски, награждава ги и ги наказва за нарушение на трудовата дисциплина в съответствие с този устав, Правилника за организация на работната заплата и условията на труд и решенията на Управителния съвет;
6. сключва договори, свързани с дейността на кооперацията;
7. председателства комисията за социална дейност,когато изпълнява функциите на комитет (група) по условия на труд;
8. изпълнява и други функции, възложени му от Управителния съвет и Общото събрание.

Чл. 47. Всички документи, които пораждат права и задължения (договори, пълномощия, парични документи, писма и др.) задължават кооперацията, само ако са подписани от председателя на кооперацията или негов заместник с право на представителна власт.

Чл. 48. /1/ Председателят може да сключва следните видове договори и сделки само след предварително решение на Управителния съвет:

- 1.договор за заем с трети лица и даване на обезпечения в полза на трети лица;

2.съдебна или извънсъдебна спогодба, с която се признават задължения или се опрощава дълг;

3.разпоредителни сделки с дълготрайни активи, с изключение на тези за придобиване и разпореждане с недвижими имоти и вещни права върху тях по чл.15,ал.4,т.10 от ЗК;

4. договор за наем на недвижими имоти с балансова стойност,която надхвърля 5 на сто от общата балансова стойност на дълготрайните активи към 31 декември на предходната година;

5. договори за кредит, за съвместна дейност,за поемане на менителни задължения.

6. учредяване на залог на дълготрайни активи на кооперацията.

/2/ Председателят може да сключва сделки за придобиване и разпореждане с недвижими имоти на кооперацията и вещни права върху тях само след предварително решение на Общото събрание.

Чл. 49. Председателят на кооперацията може да назначи изпълнителен директор, въз основа на предварително решение на Управителния съвет. Изпълнителният директор може да участва в работата на Управителния съвет с право на съвещателен глас.

Чл. 50 При напускане по негово желание, председателят на кооперацията е длъжен да отправи предизвестие до Управителния съвет в срок най-малко 3 месеца. В срока на предизвестieto, Управителният съвет свиква Общо събрание за избор на нов председател на кооперацията.

Чл. 51. Пълномощията на председателя на кооперацията се прекратяват предсрочно:

1. при подаване на оставка;
2. при трайна обективна невъзможност да изпълнява задълженията си;
3. когато системно не изпълнява или нарушава изискванията на закона или устава;
4. когато злоупотребява с доверието и уронва доброто име на кооперацията;
5. при причинени вреди от неговите действия.

Чл.51а /1/Председателят или член на Управителния съвет на кооперацията не може да извършва дейност конкурентна или сходна на дейността на кооперацията, в т.ч.:

- да извършва търговски сделки от свое или от чуждо име в предмета на дейност на кооперацията;
- да участва или заема длъжност в ръководни органи на търговско дружество, което не е кооперативно или междукооперативно предприятие по смисъла на този закон, когато дружеството извършва конкурентна дейност на кооперацията;

/2/ Ограниченията по ал.1 не се прилагат, когато общото събрание на кооперацията е дало изрично предварително съгласие за това.

/3/ Изрично предварително съгласие на общото събрание е необходимо, когато кооперацията поема задължение към едноличен търговец или търговско дружество, където собственик, управител или член на управителен орган на дружеството е съпруг, роднина по права линия или по съребрена линия до трета степен на председателя или член на управителния съвет на кооперацията.

РАЗДЕЛ IV КОНТРОЛЕН СЪВЕТ

Чл. 52. /1/ Броят на членовете и подгласниците на Контролния съвет се определя от Общото събрание, като броят на подгласниците е до 1/3 от броя на членовете на КС. Те се избират с тайно гласуване и обикновено мнозинство за срок от 4 години измежду членовете на кооперацията. Контролният съвет на първото си заседание избира от своя състав председател с явно гласуване и обикновено мнозинство.

/2/ Не могат да бъдат членове на Контролния съвет лица, които:

1. са под 18 години и поставените под запрещение;
2. са лишени от право да заемат ръководна, отчетническа или материално-отговорна длъжност;
3. се намират с председателя на кооперацията или с член на Управителния или Контролния съвет в брак, в родство по права линия или са братя или сестри;
4. заемат или са заемали през предходната година материално-отговорна или отчетническа длъжност в кооперацията или са били членове на Управителния съвет;
5. са били освободени от състава на КС, поради системно неизпълнение на функциите си;
6. са в производство за обявяване в несъстоятелност или са невъзстановени в правата си обявени в несъстоятелност длъжници, еднолични търговци или съдружници в събирателни дружества;
7. са осъждани за умишлени престъпления от общ характер и не са реабилитирани.

/3/ При напускане или смърт на член на Контролния съвет, съставът му се попълва от състава на избраните подгласници. Новият член упражнява остатъка от мандата на Контролния съвет.

Чл. 53. /1/ Контролният съвет се свиква на заседание от председателя му. Председателят е длъжен да го свика и по искане на 1/3 от членовете му в 7-дневен срок.

/2/ Заседанието на Контролния съвет, е законно ако на него присъстват най-малко 2/3 от членовете му. Решенията се вземат с явно гласуване и обикновено мнозинство на членовете. Протоколите от заседанията се подписват от всички присъстващи членове. Член на Контролния съвет, който не е съгласен с решението му, се подписва с особено мнение, изразено писмено и приложено към протокола.

Чл. 54. /1/ Контролният съвет проверява дейността на кооперацията и отчита своята работа пред Общото събрание. В изпълнение на своите правомощия Контролният съвет извършва проверки на:

1. изпълнението на решенията на Общото събрание, Управителния съвет и председателя на кооперацията;

2. документи и действия на служебни лица, свързани с финансовото, имуществено и организационно състояние на кооперацията;

3. годишния отчет за дейността на УС и разпределението на печалбите и загубите, като дава заключение по тях на редовното годишно Общо събрание.

/2/ Когато установи съществени нарушения на закона или устава от председателя на кооперацията или Управителния съвет, Контролният съвет свиква извънредно Общо събрание.

/3/ КС може да свика извънредно Общо събрание и по други належащи въпроси, касаещи дейността на кооперацията по реда на чл.16 ал.3, т.2 и ал.4 и по чл. 28 ал. 3 от Закона за кооперациите.

/4/ Контролният съвет работи по предварително изготвен и одобрен от него план, както и по сигнали за извършени в кооперацията нарушения.

Чл. 55. /1/ Председателят и членовете на КС могат да участват в заседания на УС с право на съвещателен глас.

Чл. 56./1/ Членовете на Контролният съвет отговарят солидарно, ако виновно са причинили вреди на кооперацията.

/2/ Членовете на контролния съвет, които не изпълняват задълженията си, могат предсрочно да бъдат освободени от общото събрание по предложение на контролния съвет на кооперацията или на управителния съвет на териториалния или на националния кооперативен съюз, в който членува кооперацията.

РАЗДЕЛ V

КОМИСИЯ ПО СОЦИАЛНАТА ДЕЙНОСТ

Чл. 57./1/ Броят на членовете на КСД се определя от Общото събрание. Съставът ѝ се формира съгласно разпоредбите на Закона за здравословни и безопасни условия на труд.

/2/ Членовете на КСД се избират от Общото събрание с явно гласуване и обикновено мнозинство за срок от 4 години. От състава си те избират председател.

Чл. 58./1/ Устройството, задачите, правата и задълженията на Комисията по социална дейност като помощен орган на кооперацията, се уреждат с Правилник, приет от Общото събрание.

/2/ КСД изпълнява и функциите на комитет (група) по условия на труд, съгласно чл.15 /4/ т.18 от Закона за кооперациите и чл. 32 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд и има правата и задълженията по този закон. В този случай председателят на кооперацията по право е председател на КСД.

РАЗДЕЛ VI. КОМИСИЯ ПО РЕХАБИЛИТАЦИЯ

Чл.58а./1/ Комисията по рехабилитация в кооперацията е помощен орган на Управителния съвет . В нея се включват: длъжностно лице, определено от председателя на кооперацията и членове: органът по безопасност и здраве при работа, председателя на Комисията по социална дейност. обслужващият лекар, социалният работник или служител. При необходимост в състава на комисията могат да се включват и други длъжностни лица.

/2/ Комисията по рехабилитация:

1. Насочва хората с увреждания към подходящи работни места.
2. Дава предписания за ергономични условия на работните места.
3. Разработва индивидуални рехабилитационни програми за хора с трайни увреждания, съобразени с предписанията на ТЕЛК (НЕЛК).

/3/ Комисията по рехабилитация изготвя годишна програма за своята дейност, която се приема от Управителния съвет и се отчита пред него.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА ИМУЩЕСТВО, РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ДОХОДИТЕ, ФОНДОВЕ И ДИВИДЕНТИ

РАЗДЕЛ I ИМУЩЕСТВО, ИЗТОЧНИЦИ НА СРЕДСТВА И ВНОСКИ НА ЧЛЕНОВЕТЕ

Чл.59./1/ Имуществото на кооперацията се състои от право на собственост и други вещни права, вземания, права върху обектите на интелектуална собственост, ценни книги, дялови участия в дружества и от други права и задължения.

/2/. Имуществото на кооперацията се управлява само от кооператорите чрез нейните органи.

Чл. 60./1/ Източници на средства на кооперацията са :

1. Встъпителни вноски на членовете;
2. Дялови вноски на членовете;
3. Допълнителни и целеви вноски на членовете;
4. Доходи от дейността;
5. Заеми;
6. средства от продажби на активи на кооперацията
7. Други постъпления.

/2/ Средствата, получени от продажбата на недвижими имоти и дълготрайни материални активи на кооперацията, могат да се използват за други цели само след погасяване на задълженията към държавата и изплащане на дяловите вноски на бивши член-кооператори.

/3/. Остатъкът от средствата по ал. 2 (най-малко 50%), се използват за инвестиции и общи разходи по реконструкцията и модернизацията на останалите имоти и ДМА както и за придобиване на нови такива по решение на Общото събрание.

Чл. 61. /1/ Всеки член на кооперацията прави задължително встъпителна и дялова вноска. Встъпителната вноска е в размер на ..... лв., която се заплаща в тридневен срок от приемането му за член и не се връща при прекратяване на членството.

/2/ Дяловата вноска е в минимален размер на ..... лв., и/или максимален размер ..... лв., която може да се изплати от кооператора наведнъж или разсрочено в продължение на ..... месеца. Дяловата вноска може да бъде и непарична (апорт). Тя се оценява от три вещи лица, определени от Управителния съвет на кооперацията и се вписва като дялова вноска в книгата на кооператорите.

/3/. Сумата от дяловите вноски на членовете образуват дяловият капитал на кооперацията.

/4/. По решение на Общото събрание членовете на кооперацията могат да правят допълнителни и целеви вноски, които не се отразяват на дяловите им вноски. В решението се определя целта и реда за внасяне, както и срока за връщането им.

/5/. При изплащане на дяловите вноски на лицата, които прекратяват членството си в кооперацията, се прихващат всички задължения на лицето към кооперацията.

/6/. Дяловите вноски на кооператорите не подлежат на заповест и принудително изпълнение за техни задължения.

/7/. Дяловите вноски се изплащат на напусналите кооператори в продължение на три години. Давностният срок за търсене на дяловата вноска е пет години, считано от датата на прекратяване на членството на кооператора в кооперацията.

Чл. 62. /1/. Членовете на кооперацията могат да й предоставят средства под формата на заем, който не се отразява на дяловия капитал на кооперацията.

/2/. Размерът на лихвите по заемите по ал.1 се определя от Общото събрание на кооперацията.

Чл. 63. /1/. Кооперацията отговаря за задълженията си със своето имущество

/2/. Членовете на кооперацията отговарят за задълженията й до размера на дяловите си вноски.

РАЗДЕЛ II

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ДОХОДИТЕ

Чл. 64. /1/. Счетоводната дейност на кооперацията се осъществява съобразно Закона за счетоводството

/2/. Печалбата на кооперацията се образува като от всичките приходи се приспаднат производствените и търговските разходи, дължимите данъци, такси, застраховки, мита, лихви, акцизи и др. съгласно закона.

/3/. От годишната си печалба кооперацията прави отчисления за фондовете на НС на ТПК, както следва:

- за фонд "Квалификация" -5%

- за фонд "Инвестиции"-.....%.

РАЗДЕЛ III

ВИДОВЕ ФОНДОВЕ И ДИВИДЕНТИ

Чл. 65. /1/ Кооперацията образува следните видове фондове:

- фонд "Резервен"
- фонд "Дялови вноски"
- фонд "Инвестиции"
- фонд "Образование и квалификация"
- фонд "Социални и културни мероприятия"
- фонд "Дивиденти"

/2/ Размерът на средствата за отделните видове фондове се определя с решение на Общото събрание при приемане на годишния финансов отчет и разпределението на печалбата.

/3/ Фонд "Резервен" е в размер не по-малък от 20% от размера на дяловия капитал на кооперацията.

/4/ Когато кооперацията приключи календарната година със загуба, тя се покрива по решение на Общото събрание със средства от фонд "Резервен" или остава за погасяване през следващите години.

/5/ Размерът на фонд "Инвестиции" не може да бъде по-малък от 10 % от дяловия капитал. Конкретният размер и начин на формирането му се определят от Общото събрание. В този фонд постъпват и отчисленията от преотстъпения корпоративен данък по Закона за корпоративното подоходно облагане.

Чл. 66. /1/ Кооперацията формира следните видове дивиденти:

1. дивидент за дялова вноска.
2. дивидент за трудово участие.

/2/ Остатъкът от печалбата след нейното намаляване с размера на отчисленията за фондовете на кооперацията и за вноските в кооперативните съюзи се разпределя по решение на Общото събрание при приемането на годишния финансов отчет, за дивиденти и за други цели, свързани с дейността на кооперацията.

Чл.67. Напусналите през годината членове получават дивидент, пропорционално на отработеното време. Давностният срок за получаване на дивидента е три години, считано от датата на приемане на решението на общото събрание за неговото разпределение.

Чл. 68. Кооператорите, които през годината са причинили виновно вреди на кооперацията или са изключени, освен отговорността по други закони могат да бъдат лишени отчасти или изцяло от дивиденти по решение на Общото събрание.

Чл. 69. По решение на Общото събрание кооперацията може да образува взимоспомагателна каса за членовете си. Устройството и дейността на ВСК се уреждат с Правилник, приет от Общото събрание.

ГЛАВА ПЕТА СЪДЕБЕН НАДЗОР

Чл. 70. /1/ Всеки член на кооперацията може да предяви иск пред районния съд по седалището ѝ срещу решения и действия на органите на кооперацията, които противоречат на закона или устава, в двуседмичен срок от деня на решението или действието, а ако не е присъствал при приемането и извършването му - от деня на узнаването или уведомяването му.

/2/ По предвидения в предходната алинея ред се предявят и исковете срещу решенията на органите на кооперацията относно възникването, изменението, прекратяването на трудовите правоотношения и дисциплинарното уволнение на членовете на кооперацията.

/3/ Контролният съвет на кооперацията има право да предяви иск пред районния съд за отмяна на решение или действие на органите на кооперацията в двуседмичен срок от приемане на решението или извършване на действието.

/4/ Кооперативният съюз, в който членува кооперацията, има право да предяви иск срещу решения или действия на органите на кооперацията, в двуседмичен срок от деня на узнаването или уведомяването му.

/5/ Искът може да се предяви не по-късно от три месеца от приемане на решението или извършване на действието.

/6/ Членът на кооперацията може да предяви иск за защита на имуществените и неимуществените си права, които са накърнени от органите на кооперацията.

ГЛАВА ШЕСТА ФИНАНСОВ КОНТРОЛ

Чл. 71. Годишният финансов отчет на кооперацията подлежи на проверка и заверка от дипломиран експерт-счетоводител или специализирано одиторско предприятие, ако отговаря на изискванията и критериите по Закона за счетоводството.

Чл.72 /1/ Финансовият контрол на кооперацията се извършва от специализирания финансово-контролен орган към Националния съюз на ТПК **редовно** на всеки 3-годишен период **и извънредно при преустройство, прекратяване и ликвидация**

/2/При осъществяване на контролна дейност по ал. 1 се прилага глава втора, раздел четвърти "Последващи мерки" и глава трета "Имуществена отговорност" от Закона за държавната финансова инспекция и глава тридесет и първа от Гражданския процесуален кодекс "Производство по финансови начети" .

/3/ Финансов контрол се извършва и по искане на председателя, на управителния съвет или на една десета от членовете на кооперацията или на териториалния кооперативен съюз, в който членува кооперацията.

/4/ Всеки член-кооператор има право да поиска за своя сметка финансов одит от независимия финансов одит. Ръководството на кооперацията и съюзът, в който

членува кооперацията, са длъжни да оказват съдействие и предоставят необходимата информация за извършване на одита.

/5/ На основание одита по ал. 4 член-кооператорът може да предяви иск от името на кооперацията срещу лицата, причинили вреди на кооперацията.

ГЛАВА СЕДМА

ПРЕУСТРОЙСТВО, ПРЕКРАТЯВАНЕ, ЛИКВИДАЦИЯ И ЗАЛИЧАВАНЕ

Чл.73. Преустройство, прекратяване, ликвидация и заличаване на кооперацията се извършва по ред и условия, предвидени в Закона за кооперациите.

Чл. 74. /1/ Условието за сливане или вливане на кооперации се уговарят от управителните им съвети и се одобряват от общите им събрания.

/2/ Разделянето на кооперацията, както и отделянето от нея се решава от Общото събрание.

Чл.75.Членовете на кооперациите, които са се слели или влили, стават членове на новата кооперация, а членовете на кооперацията, която се е разделила – членове на една от новообразуваните кооперации.

Чл. 76. /1/ При разделяне новообразуваните кооперации отговарят солидарно за задълженията на прекратената кооперация.

/2/ При отделяне новообразуваната кооперация отговаря солидарно за задълженията на кооперацията, от която се е отделила, възникнали до момента на отделянето.

/3/ Решението за сливане и вливане, в месечен срок от вземането му се съобщава писмено от Управителния съвет на новообразуваната кооперация на кредиторите на сливащите се или вливащите се кооперации. В 6-месечен срок от получаване на съобщението кредиторите на кооперацията могат да искат изпълнение или обезпечение съобразно правата си. Имуществото на прекратените кооперации се управлява отделно до изтичане на 9-месечния срок от вземане на решението за вливане или сливане.

/4/ Управителният съвет на кооперацията правоприменик носи пълна имуществена отговорност пред кредиторите по ал. 3, когато те не са уведомени или имуществото на прекратената кооперация не се управлява отделно.

Чл. 77. /1/ Кооперацията се прекратява:

1. по решение на Общото събрание;
2. с решение на окръжния съд по искане на прокурора или по искане на кооперативния съюз, в който членува кооперацията, когато:
  - а) преследва забранени със закон цели или извършва забранена със закон дейност;
  - б) е останала с членове, чийто брой е под установения минимум, и в 6-месечен срок съставът ѝ не бъде попълнен.
3. при сливане или вливане в друга кооперация

4. когато бъде обявена в несъстоятелност

5. при разделяне.

/2/ При прекратяване на кооперацията по ал. 1, т. 1 и 2, тя се обявява в ликвидация.

Чл. 78. /1/ При прекратяване дейността на кооперацията Общото събрание назначава един ликвидатор или ликвидационна комисия от трима души и определя срок на ликвидация. За ликвидатори могат да бъдат назначени и лица, които не са членове на кооперацията.

/2/ Когато се прекрати кооперацията, по решение на окръжния съд, по искане на прокурора или по искане на кооперативния съюз в който членува кооперацията, Агенцията по вписванията назначава ликвидатор и определя срока на ликвидацията и възнаграждението на ликвидатора.

/3/ Не могат да бъдат ликвидатори лицата по чл. 20, ал. 2 от ЗК.

/4/ Органът назначил ликвидаторите може да ги смени.

Чл. 79. /1/ Решението за прекратяване на кооперацията и за обявяването ѝ в ликвидация се вписва в търговския регистър.

/2/ Прекратяването и обявяването в ликвидация на кооперацията имат действие от момента на вписване на решението.

Чл. 80./1/. Ликвидаторите имат правата и задълженията на управителен съвет. Кооперацията се представлява от ликвидатора, а когато е назначена ликвидационна комисия - от определен от общото събрание или съда нейн член.

/2/ Ликвидаторите довършват текущата дейност на кооперацията, превръщат имуществото ѝ в пари, събират вземанията и изпълняват задълженията ѝ.

/3/ Ликвидаторите могат да прекратят сключените от кооперацията договори до момента на обявяването ѝ в ликвидация, като заплатят обезщетения за вредите. Обезщетението се изплаща заедно с удовлетворяването на останалите кредитори.

/4/ Ликвидаторите са длъжни да уведомят съответната териториална дирекция на Националната агенция за приходите за започналата ликвидация в 7-дневен срок от датата на прекратяването на кооперацията.

Чл. 81. Когато ликвидаторите установят, че имуществото на кооперацията е недостатъчно, за да се удовлетворят всички кредитори, те са длъжни да поискат откриване на производство по несъстоятелност

Чл. 82./1/ Вземанията на член-кооператорите, които произтичат от направените вноски по чл. 31, ал. 3 и 6, конкурират помежду си с вземанията на третите лица и се изплащат съразмерно.

/2/. При ликвидация на кооперация, след продажба на имуществото ѝ и удовлетворяване на кредиторите, от остатъка на актива се внасят 25% в специализиран фонд към РС на ТПК, където членува кооперацията.

/3/ Имуществото, което остава след удовлетворяване на кредиторите, се разпределя между кооператорите.

/4/ При прекратяване на кооперацията чрез ликвидация остатъкът от актива ѝ се разпределя между членовете на кооперацията пропорционално на дяловете им вноски.

/5/ След окончателното разпределение на имуществото ликвидаторите дават отчет пред общото събрание, което приема решение за заличаване на кооперацията.

/6/ Ликвидаторите са длъжни в 7-дневен срок от приемане на решението по предходната алинея да поискат вписването му в търговския регистър.

Чл. 83. Кагато кооперацията е прекратена от Общото събрание, то може да реши до приключване на ликвидацията кооперацията да възстанови дейността си. В този случай Общото събрание провежда избор на нови органи на кооперацията. Решенията се вписват в търговския регистър.

Чл. 84. Средствата за издръжка на ликвидаторите се одобряват от Общото събрание и са за сметка на кооперацията. Възнагражденията на ликвидаторите се плащат преди всички други вземания.

Чл. 85. Ликвидаторите отговарят солидарно пред кооперацията за виновно причинените ѝ от тях вреди.

Уставът е приет с решение на Общото събрание на кооперацията, проведено на .....201..... г.